

KLUB POSLANIKA „GRAĐANSKI POKRET URA”

16. april 2026. godine, Podgorica

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	16. 04 20 26. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	23-3/26-5
VEZA:	
EPA:	983 XXVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG

Skupštini Crne Gore

Predsjedniku, gospodinu Andriji Mandiću

Poštovani gospodine Mandiću,

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore i odredaba člana 130 i 131 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnosimo **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika.**

Predlagači:

Milena Vučković

Milena Vučković

Dritan Abazović

Dritan Abazović

Zoran Mikić

Zoran Mikić

Miloš Konatar

Miloš Konatar

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU ODBORNIKA I POSLANIKA

Član 1

U Zakonu o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 004/98, 017/98, 014/00, 018/00, "Službeni list Savezne Republike Jugoslavije", br. 073/00, 009/01, 041/02, 046/02, 045/04, 048/06, 056/06, "Službeni list Crne Gore", br. 046/11, 014/14, 047/14, 012/16, 060/17, 010/18, 109/20, 081/25) poslije člana 3 dodaje se novi član, koji glasi:

“Član 3a

Izbor poslanika i odbornika vrši se po proporcionalnom izbornom sistemu, u kojem birači, pored glasanja za izbornu listu, neposredno utiču na redosljed kandidata na listi davanjem preferencijalnih glasova.”

Član 2

U članu 4 stav 1 mijenja se i glasi:

"Odbornik, odnosno poslanik bira se u izornoj jedinici na osnovu liste političke partije, koalicije ili grupe građana. Mandati se dodjeljuju kandidatima na osnovu najvećeg broja osvojenih preferencijalnih glasova, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom."

Član 3

Član 73 mijenja se i glasi:

“Glasački listić sadrži:

- 1) Oznaku izborne jedinice,
- 2) Informaciju o parlamentarnim/opštinskim izborima,
- 3) Redni broj koji se stavlja ispred izborne liste,
- 4) Redni broj kandidata koji se biraju na izbornim listama za poslanike i odbornike a koji služe za preferencijalno glasanje, odnosno neposredan izbor kandidata sa izborne liste,
- 5) Napomenu da se glasa samo za jednu izbornu listu, zaokruživanjem rednog broja ispred naziva te liste i da se preferencijalni glas može dati najviše do deset kandidata sa izborne liste za izbor

poslanika u Skupštini Crne Gore, odnosno do sedam kandidata sa izborne liste za izbor odbornika u Skupštini opštine, Skupštini Glavnog grada, Skupštini Prijestonice.”

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, glasački listić na poledini u gornjem desnom uglu sadrži naziv opštine, naziv biračkog mjesta, oznaku za broj biračkog mjesta i pečat biračkog odbora koji sadrži naziv i broj biračkog mjesta.

Centralna izborna komisija je dužna da sprovede kampanju na teritoriji Crne Gore o glasačkom listiću najkasnije 90 dana prije termina označenog za izbore.

Član 4

Član 76 mijenja se i glasi:

„Zbirna lista, s nazivima izbornih lista i imenima i prezimenima svih kandidata, za vrijeme glasanja mora biti vidno istaknuta na biračkom mjestu i u biračkoj kabini.“

Sadržaj i oblik, kao i način isticanja zbirne izborne liste propisuje Centralna izborna komisija.

Centralna izborna komisija dužna je da propiše oblik i sadržaj informatora u kojem će se nalaziti svi podaci iz zbirne liste.

Centralna izborna komisija je dužna da obezbijedi dostupnost informatora na svakom biračkom mjestu i u svim biračkim kabinama.

Član 5

Član 82 mijenja se i glasi:

„Birač glasa tako što na lijevoj strani glasačkog listića zaokružuje redni broj ispred jedne izborne liste ili zaokruživanjem naziva izborne liste, a na desnoj strani glasačkog listića zaokružuje najviše do deset kandidata sa izborne liste za izbor poslanika u Skupštini Crne Gore, odnosno do sedam kandidata sa izborne liste za izbor odbornika u Skupštini opštine, Skupštini Glavnog grada, Skupštini Prijestonice.

Preferencijalni glas za kandidata može se dati samo uz važeći glas za izbornu listu kojoj kandidat pripada. Ukoliko birač označi kandidata bez označavanja izborne liste, takav glasački listić će se smatrati nevažećim.

Glasački listić je važeći i ako birač zaokruži samo redni broj ispred izborne liste ili zaokruživanjem naziva izborne liste. U tom slučaju se glas uračunava izbornoj listi.

Ako birač označi više kandidata od broja propisanog u stavu 1 ovog člana, preferencijalni glasovi su nevažeći, dok glas za izbornu listu ostaje važeći.

Birač sam presavija popunjeni glasački listić tako da se ne vidi kako je glasao, a da pri tome ostane slobodan kontrolni kupon, nakon čega, držeći u ruci presavijeni glasački listić, odlazi do glasačke kutije i omogućava, žrijebom određenom članu biračkog odbora, a u slučaju potrebe, članu koga odredi birački odbor, da na perforiranom mjestu odvoji kontrolni kupon od glasačkog listića. Birač potom stavlja glasački listić u odgovarajuću glasačku kutiju i napušta biračko mjesto.

Član biračkog odbora iz stava 5 ovog člana obavezan je da odvojene kontrolne kupone slaže po redosljedu serijskih brojeva i da ih čuva na način propisan pravilima koje donosi Centralna izborna komisija.

Član 6

U članu 89 stav 7 mijenja se i glasi:

“Birački odbor utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića, zatim broj važećih listića, broj glasova po svakoj izbornoj listi, kao broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu, što unosi u zapisnik.

U članu 89 stav 8 mijenja se i glasi:

“Nevažeći glasački listić je nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za koju se izbornu listu glasalo, listić na kojem je zaokruženo više od jedne izborne liste, i glasački listić na kojem su zaokruženi preferencijalni glasovi bez glasa za izbornu listu.”

Član 7

Član 90 stav 1 mijenja se i glasi:

Kad birački odbor utvrdi rezultate glasanja, u zapisnik o radu biračkog odbora unosi se: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrijebljenih glasačkih listića; broj upotrijebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih za svaku izbornu listu; broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska; broj birača koji su glasali po spisku i broj birača koji su glasali putem pisma.

Nakon stava 4 dodaje se novi stav 5 koji glasi:

Centralna izborna komisija pravilnikom utvrđuje obrazac za upisivanje broja preferencijalnih glasova, koji je sastavni dio zapisnika o radu biračkog odbora.

Član 8

Član 91 stav 2 mijenja se i glasi:

Po utvrđivanju rezultata glasanja, birački odbor će, bez odlaganja, a najkasnije u roku od deset časova od časa zatvaranja biračkog mjesta, dostaviti opštinskoj izbornoj komisiji izborni materijal iz stava 1 ovog člana.

Član 9

Član 92 stav 1 mijenja se i glasi:

Po prijemu izbornog materijala sa biračkih mjesta, opštinska izborna komisija evidentira ukupan broj birača upisanih u birački spisak i utvrđuje: broj birača koji je glasao na biračkim mjestima; broj birača koji su glasali putem pisma; ukupan broj primljenih glasačkih listića; ukupan broj nevažećih glasačkih listića; ukupan broj važećih glasačkih listića, broj glasova datih za svaku izbornu listu za izbor i broj preferencijalnih glasova po svakoj izornoj listi.

Član 10

Član 93 stav 1 mijenja se i glasi:

Opštinska izborna komisija za izbor odbornika, a Centralna izborna komisija za izbor poslanika utvrđuje ukupan broj glasova koji je dobila svaka izborna lista, utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj listi, kao i ukupan broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu posebno.

Član 11

Član 94 mijenja se i glasi:

U raspodjeli mandata učestvuju izborne liste koje su dobile najmanje 3% od ukupnog broja važećih glasova u izornoj jedinici.

1) izborne liste za izbor poslanika pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, naznačenog u izornoj prijavi ili nazivu izborne liste, u slučaju da ni jedna od njih ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, a pojedinačno dobiju najmanje 0,7% važećih glasova, stiču pravo na učešće u raspodjeli mandata kao jedna - zbirna izborna lista sa ukupno dobijenim brojem važećih glasova, s tim što će se za obračun mandata priznavati zbrajanje koje obezbjeđuje osvajanje do tri mandata;

2) u slučaju da ni jedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnija od njih, sa najmanje 0,35% važećih glasova stiče pravo na jedan poslanički mandat;

“3) u slučaju da ni jedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika romskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnija od njih, sa najmanje 0,35% važećih glasova stiče pravo na jedan poslanički mandat.”

Pravo iz stava 2 tačka 1 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog - istog manjinskog naroda, odnosno određene - iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva u izbornoj jedinici, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Pravo iz stava 2 tačka 3 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog-istog manjinskog naroda, odnosno određene-iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva na državnom nivou i sa učešćem od 1,5% do 15% od ukupnog stanovništva na teritoriji opštine, Glavnog grada, odnosno Prijestonice, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Učešće izborne liste pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice u predizornoj koaliciji sa izbornim listama pripadnika drugog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice ili izbornim listama političkih stranaka ili grupa građana koje ne koriste pravo iz stava 2 ovog člana ne isključuje drugim podnosiocima izbornih lista tog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice pravo iz stava 2 ovog člana.

Član 12

Član 96 mijenja se i glasi:

"Mandati koji pripadaju izornoj listi dodjeljuju se kandidatima sa te liste prema opadajućem redosljedu broja dobijenih preferencijalnih glasova, pod uslovom da je kandidat osvojio najmanje 3% glasova u odnosu na ukupan broj važećih glasova koji je dobila ta izborna lista, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Ukoliko na izornoj listi dva ili više kandidata imaju identičan broj preferencijalnih glasova, prednost ima kandidat koji je u redosljedu na izornoj listi imao manji redni broj.

Ukoliko je izborna lista osvojila veći broj izbornih mandata u odnosu na broj kandidata koji ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, mandati se dijele na osnovu redosljeda sa utvrđene izborne liste, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 13

Poslije člana 96 dodaje se novi član koji glasi:

"Član 96a

Ukoliko se nakon rangiranja kandidata prema broju preferencijalnih glasova, u skladu sa članom 96 ovog zakona, ne ispuni princip rodne ravnopravnosti, tako da kandidatima manje zastupljenog pola ne pripadne najmanje jedna trećina a najviše jedna polovina mandata osvojenih od strane te liste, mandati će se popuniti po redosledu kandidata manje zastupljenog pola na izbornoj listi, zamjenjujući poslednjeg izabranog kandidata više zastupljenog pola, sve dok se ne postigne propisana zastupljenost.

Afirmativna akcija iz stava 1 ovog člana sprovodi se primjenom sljedećih procenata u odnosu na ukupan broj mandata koje je osvojila izborna lista: 33,33% (1/3) – za liste koje osvoje 3 ili 6 mandata; 50% (1/2) – za liste koje osvoje 2, 4 ili 8 mandata; 40% – za liste koje osvoje 1, 5, 7, 9, 10 i više mandata.

Pri obračunu i iskazivanju vrijednosti mandata primjenjuje se pravilo zaokruživanja na cijeli broj, tako da se broj čiji decimalni dio iznosi 0,51 ili više zaokružuje naviše, na prvi sljedeći cijeli broj, a broj čiji decimalni dio iznosi 0,50 ili manje zaokružuje naniže, na prethodni cijeli broj.

Član 14

U članu 104 stav 7 mijenja se i glasi:

Poslije stava 10 dodaje se novi stav koji glasi:

"Mandati dobijeni na izborima su vlasništvo lično izabranih kandidata, a ne političkog subjekta. U slučaju prestanka mandata izabranom licu, mandat stiže sljedeći kandidat sa iste liste prema konačnom redosljedu utvrđenom na osnovu broja preferencijalnih glasova.

Član 15

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se Zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o izboru odbornika i poslanika uređuju se pravila izbornog postupka, način ostvarivanja biračkog prava, kao i raspodjela mandata u predstavničkim tijelima. Važeći zakonski okvir se zasniva na sistemu zatvorenih izbornih lista, u kojem politički subjekti određuju redosljed kandidata na izbornim listama a birači glasaju za izbornu listu u cjelosti.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona uvodi se model kojim izbor poslanika i odbornika vrši se po proporcionalnom izbornom sistemu, u kojem birači, pored glasanja za izbornu listu, neposredno utiču na redosljed kandidata na listi davanjem preferencijalnih glasova. Na ovaj način birači dobijaju mogućnost da neposredno utiču na izbor kandidata koji će dobiti mandat. Na ovaj način bi došli do jačanja političke odgovornosti izabраниh predstavnika prema građanima, koji ih biraju. Ovaj ili sličan model prisutan je u značajnom broju razvijenih zemalja. Predloženi model zadržava proporcijalni izborni sistem ali ga unapređuje uvođenjem preferencijalnog glasanja na izbornim listama. Birač na izbornim listama može dati do 10 glasova kandidatima za poslanike, odnosno do 7 preferencijalnih glasova kandidatima za odbornika, sa liste koju glasa. Birač može glasati samo za izbornu listu bez davanja preferencijalnih glasova a mandati koji pripadaju izornoj listi dodjeljuju se kandidatima prema izornoj listi predatoj nadležnoj izornoj komisiji.

Navedenim izmjenama i dopunama unapređujemo postojeći sistem i kroz povećavanje stepena demokratičnosti i izbora birača a kroz navedeno i stepen jačanja povjerenja građana u izborni proces i institucije.

III USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ovim zakonom se ne vrši usaglašavanje sa pravnom tekovinom Evropske unije i potvrđenim međunarodnim konvencijama. Iako formalno nije riječ o usaglašavanju, zakon afirmiše u velikoj mjeri temeljne principe pravne tekovine EU, međunarodnih konvencija kao i preporuka Venecijanske komisije u ovoj oblasti: pravo građana da biraju i budu birani, pravo na slobodne i fer izbore, izražavanje stvarne volje birača, transparentnost. Otvorene liste primjenjuju se u nekoliko država članica EU- Finska, Švedska, Hrvatska, Slovenija. Crna Gora, koja pretenduje da bude sljedeća članica Evropske unije, uvođenjem ovog modela glasanja na izborima primjenjuje dobre prakse država članica.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA:

Članom 1 i 2 ovih izmjena Zakona uvodi se proporcionalni izborni sistem, odnosno preferencijalno glasanje kao osnovni princip izbora poslanika i odbornika. Biračima se omogućava da direktno utiču na redosljed kandidata na izbornoj listi, jer se mandati dodjeljuju kandidatima prema broju osvojenih preferencijalnih glasova. Ovim se povećava uticaj građana na direktan izbor svojih predstavnika u lokalnim parlamentima i Skupštini Crne Gore.

Članom 3 detaljno se propisuje izgled i sadržaj glasačkog listića i obavezuje Centralna izborna komisija (u daljem tekstu: CIK) da, imajući u vidu novi izgled glasačkog listića, za isti sprovede kampanju na teritoriji Crne Gore najkasnije 90 dana prije termina označenog za izbore.

Članom 4 uređuje se obaveza da zbirna lista sa nazivima izbornih lista, imenima i prezimenima svih kandidata mora biti vidno istaknuta na svakom biračkom mjestu i u svakoj biračkoj kabini. Istim članom se obavezuje CIK da propiše oblik i sadržaj informatora, koji će se nalaziti na biračkim mjestima, kao dodatni vid pomoći biračima prilikom glasanja.

Članom 5 detaljno se propisuje način glasanja na izborima, odnosno precizira da birač na lijevoj strani glasačkog listića može glasati samo za jednu izbornu listu, a na desnoj strani glasačkog listića može zaokružiti do 10 kandidata za izbor poslanika u Skupštini Crne Gore, odnosno do 7 kandidata za izbor odbornika u lokalnim parlamentima. Ovim članom dodatno se preciziraju slučajevi u kojima se glasovi smatraju važećim, kao i slučajevi u kojima se glasovi smatraju nevažećim.

Članom 6 propisuje se dodatna nadležnost biračkog odbora da utvrđuje u broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu.

Članom 7 ovih izmjena propisuje se da se u zapisnik o radu biračkog odbora unose i podaci o broju preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu, kao i obaveza CIK-a da definiše obrazac za upisivanje broja preferencijalnih glasova.

Članom 8 definiše se produženje vremenskog roka biračkom odboru za dostavljanje izbornog materijala opštinskoj izornoj komisiji. Ovo produženje je izazvano dodatnom obavezom biračkog odbora da utvrdi tačan broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu.

Članom 9 propisuje se obaveza opštinskih izbornih komisija da uz ostale podatke evidentira i objavi tačan broj preferencijalnih glasova za svaku izbornu listu.

Članom 10 vrši se tehničko usaglašavanje za utvrđivanje broja mandata i propisuje obavezu nadležne izborne komisije da utvrdi broj preferencijalnih glasova za sve kandidate za svaku izbornu listu.

Članom 11 ovih izmjena Zakona uvodi se mogućnost afirmativne akcije za pripadnike romskog naroda u Crnoj Gori. Posebna pažnja posvećena je unapređenju političke zastupljenosti romske zajednice, uvažavajući preporuke relevantnih organizacija civilnog društva kao i preporuke međunarodnih partnera koje ukazuju da postojeći izborni mehanizmi ne obezbjeđuju efektivnu zastupljenost Roma. Prema popisu stanovništva Crne Gore iz 2023. godine 5629 stanovnika se izjasnilo nacionalno kao Romi odnosno 0.90% stanovništva, zbog čega se i za Rome predlaže isti izborni prag kao i za pripadnike hrvatskog naroda u Crnoj Gori.

Članom 12 propisuje se način dodjele mandata kandidatima sa izbornih lista na osnovu broja osvojenih preferencijalnih glasova. Uvodi se minimalni prag preferencijalnih glasova, čime se obezbjeđuje balans između volje birača i stabilnosti izbornog sistema. Uvođenjem praga sprječava se da mala grupa motivisanih birača disproportionalno utiče na sastav parlamenta u odnosu na pasivnu većinu koja glasa samo za partiju.

Članom 13 dodaje se novi član zakona kojim se uvodi mehanizam za obezbjeđivanje rodne ravnopravnosti u raspodjeli mandata. U slučaju da nakon raspodjele mandata nije obezbijedena odgovarajuća zastupljenost manje zastupljenog pola, predviđa se korektivni mehanizam zamjene kandidata. Takođe se precizira način primjene afirmativnih mjera kroz jasno definisane procenete u odnosu na broj osvojenih mandata, kao i pravila zaokruživanja, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i ujednačena primjena zakona.

Članom 14 uređuje se pitanje prestanka mandata i popunjavanja upražnjenih mjesta, uz uvođenje principa da mandat pripada izabranom kandidatu, a ne političkom subjektu, čime se dodatno jača individualni legitimitet izabranih predstavnika.

Članom 15 definiše se datum stupanja na snagu Zakona.

V PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona već su obezbijedena sredstva u Budžetu Crne Gore. Dodatni finansijski izdaci potencijalno bi se odnosili na štampanje glasačkih listića, zbirnih izbornih lista, edukaciju birača i unapređenje informacionih sistema za obradu preferencijalnih glasova, ali se ista mogu obezbijediti u okviru budžeta predviđenog za rad Centralne izborne komisije (CIK-a).

VI TEKST ODREĐABA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Član 4

Odbornik, odnosno poslanik bira se u izornoj jedinici na osnovu liste političke partije (stranačka izborna lista), koalicije političkih partija (koaliciona izborna lista), odnosno grupe građana (izborna lista grupe građana) (u daljem tekstu: izborna lista).

Odbornički, odnosno poslanički mandati raspodjeljuju se srazmjerno broju dobijenih glasova.

Član 73

Glasački listić sadrži:

- 1) oznaku izborne jedinice;
- 2) redni broj koji se stavlja ispred izborne liste;
- 3) naziv izbornih lista prema redosljedu utvrđenom na zbirnoj izbornoj listi;
- 4) napomenu da se glasa samo za jednu izbornu listu, zaokruživanjem rednog broja ispred naziva te liste, odnosno zaokruživanjem naziva liste ili imena i prezimena nosioca liste.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, glasački listić na poledini u gornjem desnom uglu sadrži naziv opštine, naziv biračkog mjesta, oznaku za broj biračkog mjesta i pečat biračkog odbora koji sadrži naziv i broj biračkog mjesta.

Član 76

Zbirna izborna lista, s nazivima izbornih lista i imenima svih kandidata, za vrijeme glasanja mora biti vidno istaknuta na biračkom mjestu.

Sadržaj i oblik, kao i način isticanja zbirne izborne liste propisuje Centralna izborna komisija.

Član 82

Birač može glasati samo za jednu izbornu listu sa glasačkog listića.

Glasa se zaokruživanjem rednog broja ispred naziva izborne liste za koju se glasa, odnosno zaokruživanjem naziva liste ili imena i prezimena nosioca liste.

Birač sam presavija popunjeni glasački listić tako da se ne vidi kako je glasao, a da pri tome ostane slobodan kontrolni kupon, nakon čega, držeći u ruci presavijeni glasački listić, odlazi do glasačke kutije i omogućava, žrijebom određenom članu biračkog odbora, a u slučaju potrebe, članu koga odredi birački odbor, da na perforiranom mjestu odvoji kontrolni kupon od glasačkog listića. Birač potom stavlja glasački listić u odgovarajuću glasačku kutiju i napušta biračko mjesto.

Član biračkog odbora iz stava 3 ovog člana obavezan je da odvojene kontrolne kupone slaže po redosljedu serijskih brojeva i da ih čuva na način propisan pravilima koje donosi Centralna izborna komisija.

Član 89

Po završenom glasanju, birački odbor pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mjestu.

Birački odbor utvrđuje broj neupotrijebljenih glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji pečati.

Nakon toga birački odbor utvrđuje broj kontrolnih kupona odvojenih od glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji se pečati.

Na osnovu izvoda iz biračkog spiska, birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasali.

Kada se glasačka kutija otvori, poslije provjere kontrolnog lista, važeći glasački listići odvajaju se od nevažećih.

Podatke iz st. 2, 3 i 4 ovog člana birački odbor unosi u zapisnik prije otvaranja glasačke kutije.

Birački odbor utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića, zatim broj važećih listića, kao i broj glasova za svaku izbornu listu, što unosi u zapisnik.

Nevažeći glasački listić je nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za koju se izbornu listu glasalo i listić na kome je zaokruženo više od jedne izborne liste.

Ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su identifikovani u izvodu iz biračkog spiska da su glasali ili ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja kontrolnih kupona ili ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u kutiji veći od broja potpisanih odrezaka i potpisanih kupona ili ako se utvrdi postojanje dva ili više kontrolnih kupona sa istim serijskim brojem ili serijskim brojem koji ne pripada tom biračkom mjestu, birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mjestu se ponavlja. Rezultati glasanja na tom biračkom mjestu utvrđuju se poslije ponovljenog glasanja.

Član 90

Kad birački odbor utvrdi rezultate glasanja, u zapisnik o radu biračkog odbora unosi se: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrijebljenih glasačkih listića; broj upotrijebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih za svaku izbornu listu; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska; broj birača koji su glasali po spisku i broj birača koji su glasali putem pisma.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i primjedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje.

Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora.

Svaki član biračkog odbora dobija kopiju zapisnika o radu biračkog odbora.

Član 91

Neupotrijebljene, nevažeće i važeće glasačke listiće birački odbor stavlja u posebne koverta na kojima stoji oznaka sadržaja i koje se pečatiraju, a potom, cijeli izborni materijal (zapisnik o radu, izvod iz biračkog spiska, glasačke listiće, kontrolne kupone odvojene od glasačkih listića, zahtjeve za glasanje putem pisma, pečat biračkog odbora, kao i ostali izborni materijal) stavlja u jedan koverat koji se pečatira.

Po utvrđivanju rezultata glasanja, birački odbor će, bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest časova od časa zatvaranja biračkog mjesta, dostaviti opštinskoj izbornoj komisiji izborni materijal iz stava 1 ovog člana.

Član 92

Po prijemu izbornog materijala sa biračkih mjesta, opštinska izborna komisija evidentira ukupan broj birača upisanih u birački spisak i utvrđuje: broj birača koji je glasao na biračkim mjestima; broj birača koji su glasali putem pisma; ukupan broj primljenih glasačkih listića; ukupan broj nevažećih glasačkih listića; ukupan broj važećih glasačkih listića i broj glasova datih za svaku izbornu listu za izbor.

Na osnovu rezultata glasanja na svim biračkim mjestima u izbornoj jedinici, opštinska izborna komisija utvrđuje privremene rezultate za izbor odbornika, u roku od 12 časova od časa dostavljanja izvještaja sa biračkih mjesta.

O rezultatima glasanja za izbor poslanika na biračkim mjestima određenim posebnom odlukom Skupštine, opštinska izborna komisija sačinjava poseban izvještaj.

Opštinska izborna komisija utvrđuje rezultate glasanja za poslanike na biračkim mjestima na svom području, najkasnije u roku od 12 časova od dostavljanja izvještaja sa biračkih mjesta i o tome dostavlja izvještaj sa zapisnikom o svom radu Centralnoj izbornoj komisiji.

Centralna izborna komisija utvrđuje privremene rezultate za izbor poslanika, u roku od 12 časova od časa dostavljanja izvještaja opštinskih izbornih komisija.

Član 93

Opštinska izborna komisija za izbor odbornika, a Centralna izborna komisija za izbor poslanika utvrđuje ukupan broj glasova koji je dobila svaka izborna lista i utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj listi.

Svakoj izbornoj listi, pripada broj mandata srazmjern broj dobijenih glasova, u skladu sa ovim zakonom.

Član 94

U raspodjeli mandata učestvuju izborne liste koje su dobile najmanje 3% od ukupnog broja važećih glasova u izornoj jedinici.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

1) izborne liste za izbor poslanika pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, naznačenog u izornoj prijavi ili nazivu izborne liste, u slučaju da ni jedna od njih ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, a pojedinačno dobiju najmanje 0,7% važećih glasova, stiču pravo na učešće u raspodjeli mandata kao jedna - zbirna izborna lista sa ukupno dobijenim brojem važećih glasova, s tim što će se za obračun mandata priznavati zbrajanje koje obezbjeđuje osvajanje do tri mandata;

2) u slučaju da ni jedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnija od njih, sa najmanje 0,35% važećih glasova stiče pravo na jedan poslanički mandat;

3) izborne liste za izbor odbornika pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, naznačenog u izornoj prijavi ili nazivu izborne liste, u slučaju da ni jedna od njih ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, stiču pravo na učešće u raspodjeli mandata pojedinačno, sa dobijenim brojem važećih glasova.

Pravo iz stava 2 tačka 1 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog - istog manjinskog naroda, odnosno određene - iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva u izornoj jedinici, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Pravo iz stava 2 tačka 3 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog-istog manjinskog naroda, odnosno određene-iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva na državnom nivou i sa učešćem od 1,5% do 15% od ukupnog stanovništva na teritoriji opštine, Glavnog grada, odnosno Prijestonice, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Učešće izborne liste pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice u predizornoj koaliciji sa izbornim listama pripadnika drugog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice ili izbornim listama političkih stranaka ili grupa građana koje ne koriste pravo iz stava 2 ovog člana ne isključuje drugim podnosiocima izbornih lista tog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice pravo iz stava 2 ovog člana.

Član 96

Mandati koje je izborna lista dobila dodjeljuju se kandidatima prema redosljedu na izornoj listi.

Član 104

Ako odborniku, odnosno poslaniku prestane mandat iz razloga utvrđenih u članu 101 ovog zakona mandat dobija novi odbornik, odnosno poslanik na način utvrđen ovim članom.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran preostane isti ili veći broj kandidata od broja odbornika, odnosno poslanika kojima je prestao mandat izabraće se onaj kandidat koji je sljedeći prema redosljedu na izbornoj listi.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako mandat prestane odborniku, odnosno poslaniku iz reda manje zastupljenog pola, umjesto njega izabraće se prvi sljedeći kandidat na izbornoj listi iz reda manje zastupljenog pola.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran nema više kandidata manje zastupljenog pola, izabraće se onaj kandidat koji je sljedeći prema redosljedu na listi.

Ako odborniku, odnosno poslaniku koji je izabran sa koalicione izborne liste prestane mandat iz razloga utvrđenih u članu 101 ovog zakona, za odbornika, odnosno poslanika izabraće se onaj kandidat prema redosljedu sa konstituenta liste kojoj on pripada.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, politički subjekt sa čije je izborne liste odbornik, odnosno poslanik izabran može odlučiti da se upražnjeni mandat dodijeli kandidatu sa iste liste kojem je mandat prethodno prestao zbog podnošenja ostavke. Odluka političkog subjekta može se donijeti od momenta podnošenja ostavke odbornika, odnosno poslanika do trenutka donošenja odluke nadležne izborne komisije o popuni mandata, u kom roku navedenu odluku dostavlja nadležnoj izbornoj komisiji.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran nema kandidata izabranim za odbornika, odnosno poslanika smatraće se kandidat sa liste koja ima, po veličini, najveći sljedeći količnik.

Mandat novog odbornika, odnosno poslanika traje do isteka mandata odbornika, odnosno poslanika kome je prestao mandat.

Od kandidata iz st. 2 i 3 ovog člana, prije potvrđivanja mandata, pribavlja se pisana saglasnost da prihvata mandat.